

Międzynarodowa konferencja naukowa „Fundamenty średniowiecznej Europy”, Toruń 18–19 X 2012 r.

W dniach 18–19 października 2012 r. odbyła się w Toruniu międzynarodowa konferencja naukowa zatytułowana „Fundamenty średniowiecznej Europy”. Organizatorami konferencji byli: prof. dr hab. Andrzej Radziwiński i kierowany przez niego Zakład Historii Kościoła UMK oraz ks. dr hab. Dariusz Zagórski, prof. UMK, reprezentujący Wydział Teologiczny tegoż uniwersytetu. Konferencja była wspierana i finansowana przez władze uczelni oraz Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Obrady tej dwudniowej sesji rozpoczął w czwartek 18 października o godz. 10, w nowo wybudowanym Centrum Dialogu im. bł. Jana Pawła II przy pl. Frelichowskiego 1, prof. Andrzej Radziwiński, który powitał gości, w tym biskupa diecezji toruńskiej Andrzeja Suskiego, oraz referentów i zgromadzonych słuchaczy. Następnie przystąpiono do części plenarnej konferencji, w której przewidziano cztery wykłady.

Przewodniczący tej części obrad, ks. dr Piotr Roszak (Uniwersytet Mikołaja Kopernika i Uniwersytet w Pampelunie) poprosił jako pierwszego o zabranie głosu prof. dra hab. Jerzego Kłoczowskiego (Katolicki Uniwersytet Lubelski), który wygłosił wykład o tytule zbieżnym z tytułem całej konferencji. Po nim na mównicę poproszony został prof. dr hab. Roman Czaja (UMK), który przedstawił zebrany wykład pt. „Miasto europejskie w średniowieczu”. Po tych dwóch niezwykle ciekawych wykładach przystąpiono do dyskusji, w której głos zabrali: prof. dr hab. Halina Manikowska (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk), prof. Andrzej Radziwiński, prof. dr hab. Wiesław Sieradzan (UMK), prof. dr hab. Kazimierz Maliszewski (UMK). Następnie zaproszono zebranych na przerwę kawową.

Obrady wznowiła prof. Halina Manikowska, które objęła przewodniczenie i poprosiła o wygłoszenie referatu prof. Enrique Alarcona z Uniwersytetu w Pampelunie. Zagraniczny gość w języku angielskim przybliżył zebrany historyczne podstawy szlaku św. Jakuba i ekspansji kultury europejskiej. Po nim, jako ostatni w sesji plenarnej, głos zabrał reprezentujący Uniwersytet w Salerno i Papieski Uniwersytet Laterański prof. Giulio d’Onofrio. Tytuł jego wykładu wygłoszonego w języku włoskim brzmiał „Regula, forma, exemplum. Między egzemplaryzmem a teologicznym krytycyzmem: teoria nauki platońsko-augustiańskiej w średniowiecznej Europie”. Po nim uczestnicy konferencji zostali zaproszeni na obiad.

Popołudniowa część obrad przeniosła się do kolejnego z nowych budynków UMK, Collegium Humanisticum przy ul. Bojarskiego 1. W tamtejszej auli o godz. 16 obrady pod przewodnictwem dr hab. Izabeli Skierskiej, prof. IH PAN (IH PAN Po-

znań) rozpoczęła Sekcja I „Prawo”. Wygłoszono w jej trakcie trzy referaty: dr hab. Beaty Wojciechowskiej, prof. UJK (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) pt. „Przysięga w średniowiecznym prawie kanonicznym”, dr. Leszka Zygnera (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie) pt. „Polscy kanoniści późnego średniowiecza w służbie Kościoła i państwa” i dr. Pawła Dembińskiego (IH PAN Poznań) pt. „Czy późnośredniowieczny Kościół polski był Kościołem państwowym? Ingerencja królewska w obsadę wyższych prebend kościelnych na przykładzie poznańskiej katedry katedralnej”. W ciekawej dyskusji nad poruszonymi zagadnieniami wzięli udział prof. Andrzej Radziwiński, prof. Halina Manikowska i prof. Izabela Skierska.

Pierwszy dzień konferencji zakończył recital muzyki chóralnej w wykonaniu przedstawionych przez ks. prof. Dariusza Zagórskiego zespołów: Toruńskiego zespołu wokalnego Schola Cantorum Thoruniensis i Scholi Gregoriańskiej Wyższego Seminarium Duchownego w Toruniu oraz uroczysty bankiet.

Drugi dzień konferencji, który w całości odbywał się w Collegium Humanisticum, rozpoczęły o godz. 10 równoległe obrady dwóch sekcji. W niezwykle ciekawej sekcji pt. „Duchowieństwo”, której przewodniczył prof. Andrzej Radziwiński, wygłoszono pięć referatów. Zgodnie z zaproponowaną przez prof. Radziwińskiego formułą, dyskusja odbywała się po każdym wystąpieniu. Referaty w pierwszej części zaprezentowali: dr Monika Saczyńska (Instytut Archeologii i Etnologii PAN), której wystąpienie poświęcone było suplikom polskich duchownych w Penitencjarii Apostolskiej w latach 1471–1492, dr Marta Czyżak (Biblioteka Uniwersytecka UMK), która mówiła o Służbie Bożej duchowieństwa katedry gnieźnieńskiej w 1. połowie XV w. i dr Ewa Wólkiewicz (Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie), która wygłosiła referat pt. „Biskup i jego dwór. Teoria i praktyka w organizacji kurii biskupiej”. Po przerwie kawowej w niniejszej sekcji wystąpili jeszcze dr hab. Rafał Kosiński (Uniwersytet w Białymstoku) z referatem „Obraz duchowieństwa palestyńskiego na kartach dzieła Cyryla ze Scytopolis” i prof. Izabela Skierska z referatem pt. „Ad fratres et nepotes secundum carnem totus intentus. Późnośredniowieczny biskup polski wśród krewnych”. Po każdym wystąpieniu miała miejsce bardzo ciekawa, merytoryczna dyskusja, w której wzięli udział prof. Radziwiński, prof. Manikowska, prof. Skierska, ks. prof. Mirosław Mróz (UMK), dr Czyżak, dr Wólkiewicz i dr Dembiński.

W równoległe odbywającej się sekcji „Kultura słowa”, której przewodniczył prof. Roman Czaja, referaty wygłosili: dr hab. Czesław Grajewski, prof. UKSW (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) – referat pt. „Psalmodya źródłem religijnej kultury muzycznej Europy”, dr hab. Dorota Rojszczak-Robińska (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) – referat „Sfabularyzowana księga kaznodziejska – czym jest *Rozmyślanie przemyskie*?”, prof. Lech Kościelak (Warszawa), którego wystąpienie dotyczyło przekazu hagiograficznego na przykładzie *Żywotów* Konstantego i Metodiego, oraz kończący obrady tej sekcji mgr Marcin Kielbus (Uniwersytet Śląski

w Katowicach), którego referat nosił tytuł „Między retoryką a wyobraźnią. Kazania Peregryna z Opola”.

Po zakończeniu obrad w sekcjach, uczestnicy udali się na obiad. Po nim od godz. 16 rozpoczęła obrady ostatnia sekcja pod przewodnictwem ks. prof. Dariusza Zagórskiego. Uczestnicy konferencji mogli w tej części wysłuchać referatów: ks. prof. Leo Eldersa (Rolduc) pt. „Arystoteles w *Sumie teologii* Tomasza z Akwinu”, ks. dra Piotra Roszaka, który swój referat zatytułował „Jak żyć pod jarzmem? Liturgiczna odpowiedź rytu hiszpańsko-mozarabskiego”, ks. prof. Ryszarda Knapińskiego (KUL) pt. „Uniwersalny charakter sztuki średniowiecznej na przykładzie diecezji płockiej”, i mgr Moniki Kamińskiej (Kraków) pt. „Kościół i klasztor bożogrobców w Miechowie – wstępne wyniki badań archeologiczno-architektonicznych”. Po nich nastąpiła krótka przerwa kawowa, po której wznowiono obrady i wysłuchano jeszcze trzech referatów: ks. prof. Mirosława Mroza pt. „Znaczenie pojęcia osoby dla budowania tożsamości europejskiej. Poszukiwania w obszarze myśli św. Tomasza z Akwinu”, ks. dr. Alberta Warso (Kongregacja Nauki Wiary, Rzym) który wystąpienie poświęcił wkładowi wyniesionych na ołtarze Polaków doby średniowiecza na kształtowanie się oblicza Polski i Europy, oraz dr. Jacka Zinkiewicza (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa), który przedstawiał wyniki swoich badań nad wizjami końca świata w anglosaskiej Anglii. Także ta sekcja przyniosła ciekawą dyskusję, w której kolejny raz szereg cennych uwag i uzupełnień przyniosły wypowiedzi prof. Haliny Manikowskiej. Dwudniową konferencję już po godz. 20 zakończył krótko ks. prof. Dariusz Zagórski, dziękując wszystkim za dwa dni, w których nie brakowało ciekawych referatów i niemal niekończących się dyskusji.

Radostaw Krajniak (Toruń)

Sprawozdanie z obchodów jubileuszu 90. rocznicy urodzin Profesora Andrzeja Tomczaka, 12 X 2012 r.

W 2012 roku obchodzono jubileusz 90. urodzin Andrzeja Tomczaka. 12 października tego roku obchody urodzin profesora odbyły się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Uroczystość miała miejsce w Sali Rady Wydziału Nauk Historycznych. Gospodarzem był Dziekan WNH prof.